

Temat 6/5r: ZAKRES WIEDZY Z PRZEDMIOTU OPBMR

Zakład OPBMR
mjr Mirosław STANKIEWICZ
tel. 261 658 341, kom 607 057 829
e-mail: miroslaw.stankiewicz@awl.edu.pl

LITERATURA

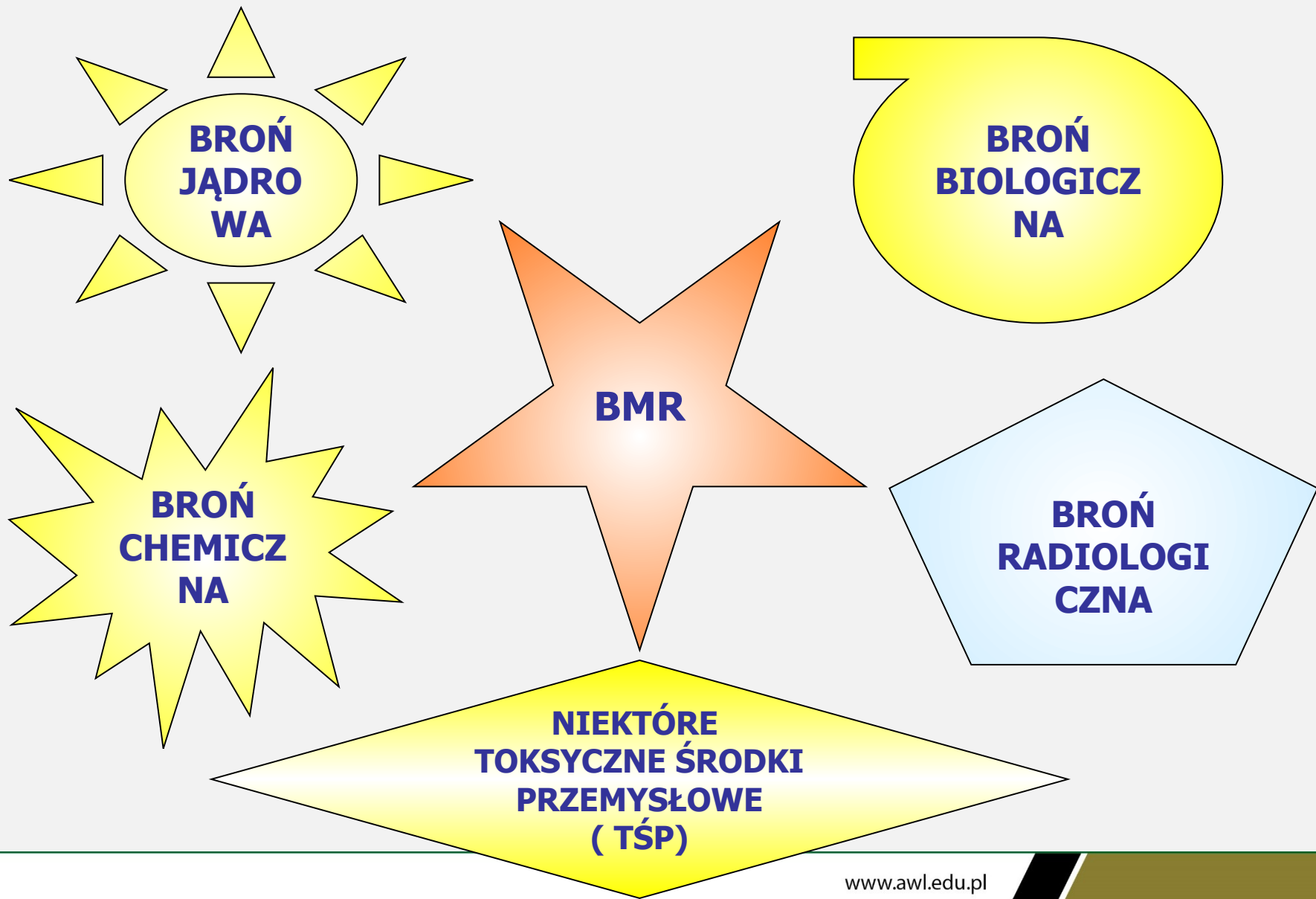
1. OPBMR w operacjach połączonych, DD-3.8 (B), Bydgoszcz 2020.
2. Realizacja OPBMR w działaniach bojowych AWLąd. Wew. 97/2022
3. Poradnik do szkolenia z OPBMR, WSOWL156/2014, Wrocław 2014.

Zasadnicze zagadnienia z OPBMR

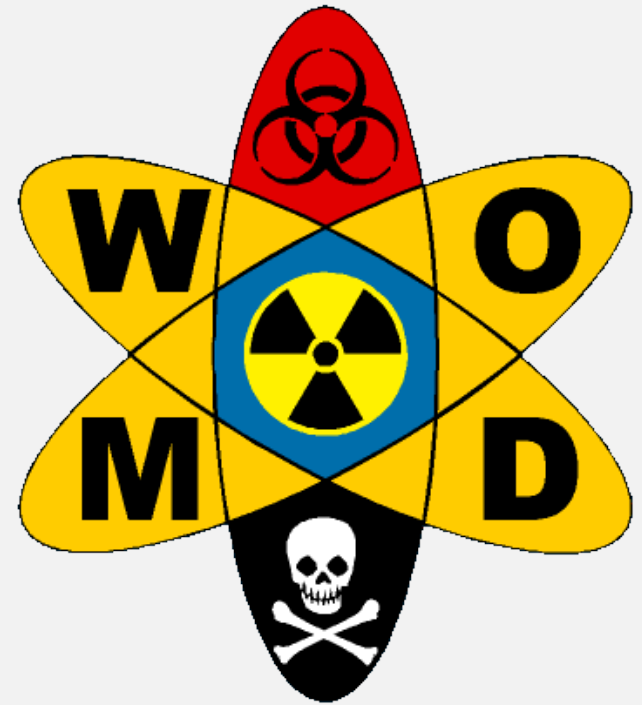
w ramach repetytorium i testu - temat

1. Podział BMR
2. Podział broni chemicznej z przykładami
3. Czynniki rażenia broni jądrowej
4. Wymień przedsięwzięcia OPBMR
5. Jakie przyrządy służą do wykrywania skażeń chemicznych i promieniotwórczych
6. Co obejmuje zdolność do przetrwania i czynności podejmowane przed wystąpieniem skażeniem
7. Co obejmuje kontrola zagrożenia i unikanie skażeń
8. Przedstaw podział likwidacji skażeń
9. Co to jest ISOPS i z czego się składa
10. Poziomy zagrożenia CBRN i stopnie gotowości ISOPS.
11. Znaki ostrzegawcze terenu skażonego (kształt kolor opis)
12. Zespoły OPBMR skład. **SO pyt – 1,2,3,4,8,9,10,11,12**

Broń masowego rażenia

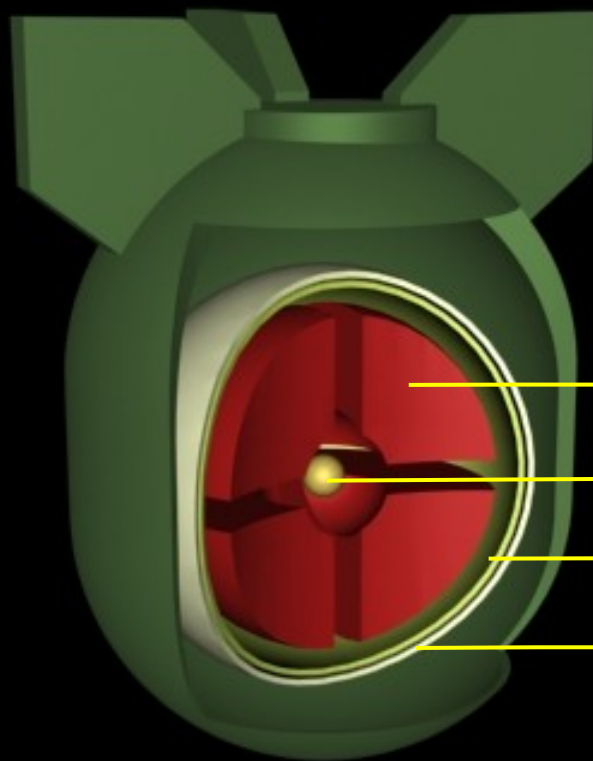
- **C**hemical weapon
- **B**iological weapon
- **R**adiological weapon
- **N**uclear weapon

- **CBRN** weapon

CZYNNIKI RAŻENIA BRONI JĄDROWEJ

- 1. Błysk**
- 2. Promieniowanie cieplne**
- 3. Fala uderzeniowa**
- 4. Promieniowanie przenikliwe**
- 5. Promieniotwórcze skażenie terenu**
- 6. Impuls elektromagnetyczny i jego efekty**
- 7. Zwiększona aktywność jonosfery**

Budowa broni jądrowej (jednofazowa - rozszczepienie izotopu uranu)

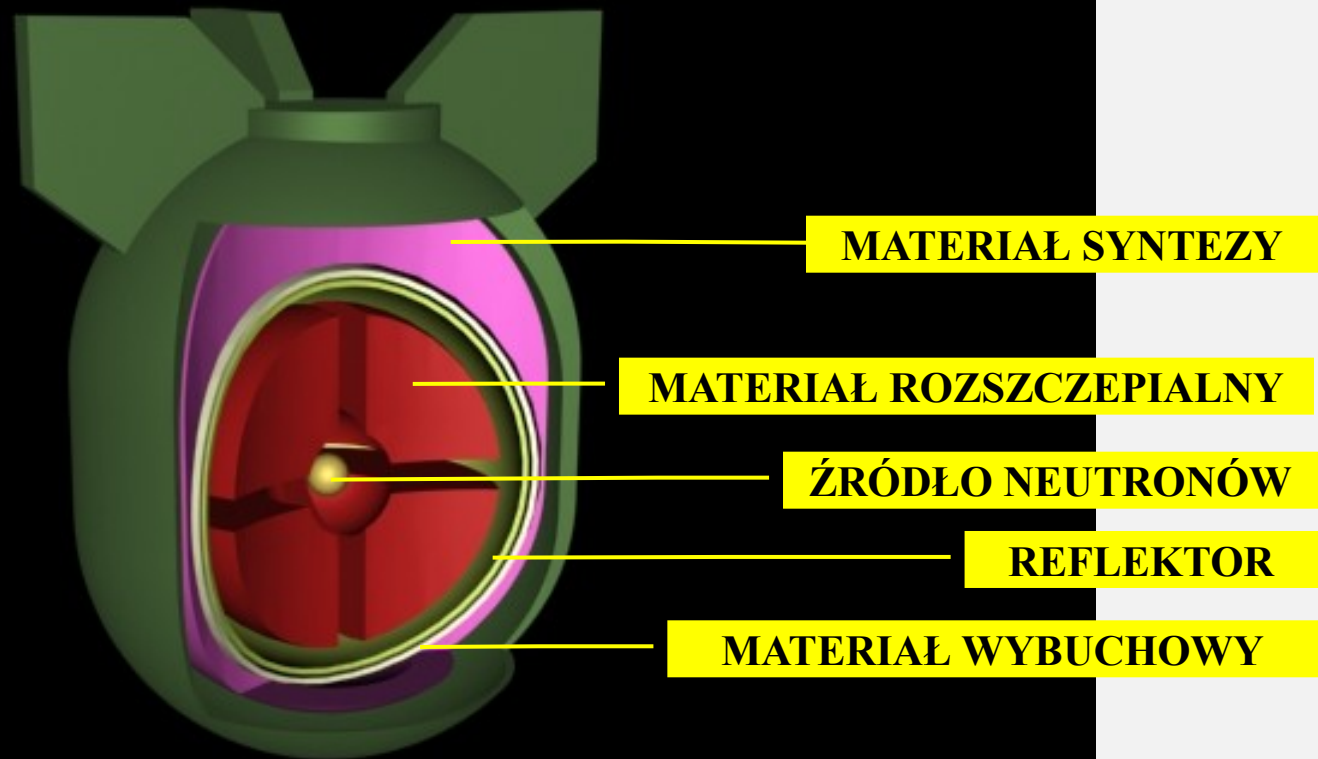
MATERIAŁ ROZSZCZEPIALNY

ŹRÓDŁO NEUTRONÓW

REFLEKTOR

MATERIAŁ WYBUCHOWY

Budowa broni jądrowej (dwufazowa I faza rozszczepienia uranu i II faza synteza izotopu)

Klasyfikacja wybuchów jądrowych

- **naziemny**
- **podziemny**
- **nawodny**
- **podwodny**
- **powietrzny niski**
- **powietrzny wysoki**
- **kosmiczny** ▶

- **mały do 15 kT**
- **średni 15 – 100kT**
- **wielki ponad 100kT**

UŚMIERCAJĄCE   **Podział BST :**

- 1) Paralityczno – drgawkowe: sarin,   soman, Vx, tabun;
- 2) Parzące: iperyt, luizyt;
- 3) Ogólnotrujące: cyjanowodór, chlorocyjan;
- 4) Duszące: fosgen, dwufosgen, chloropikryna;

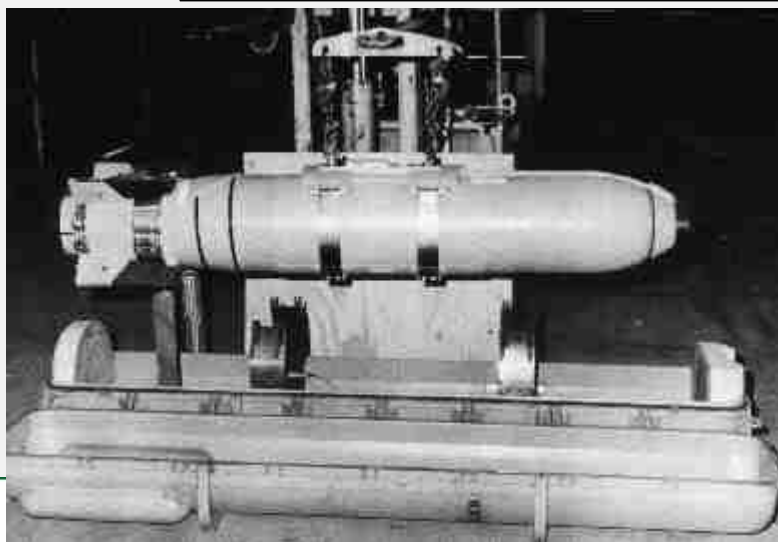
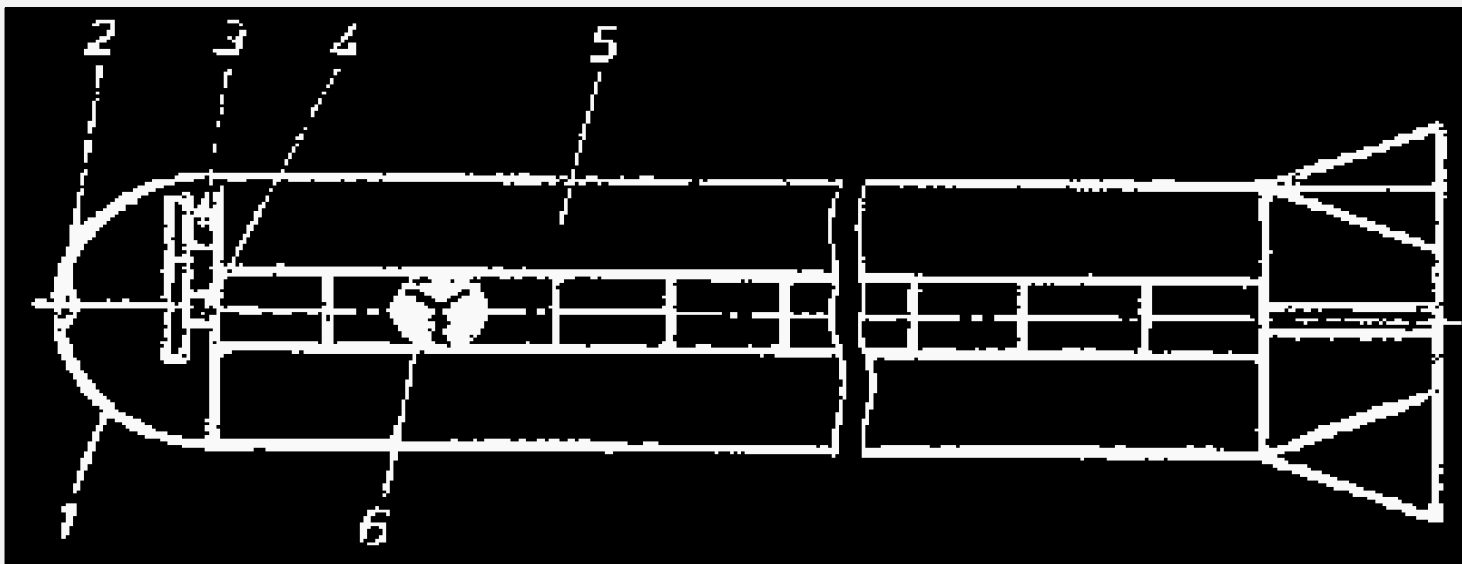
OBEZWŁADNIAJĄCE

- 5) Drażniące: adamsyt, chloroacetofenon, CS;
- 6) Psychochemiczne: meskalina, sernyl, psylocybiny.

PODZIAŁ ZE WZGLĘDU NA TRWAŁOŚĆ

- Środki trwałe – środki parzące i Vx
- Środki nietrwałe – utrzymują się w powietrzu kilkanaście minut

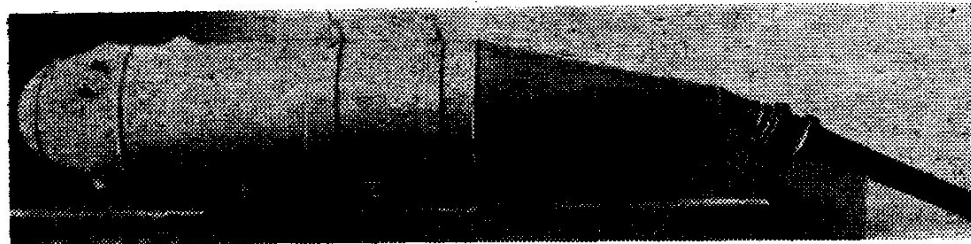
Binarna amunicja chemiczna, po uzbrojeniu osobne substancję mieszają się tworząc związek śmiertelny

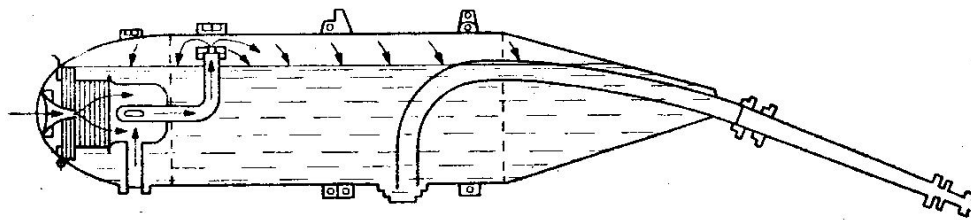
Schemat bomby binarnej

- 1-korpus 2-zapalnik
- 3-silnik elektryczny
- 4-nabój pirotechniczny
- 5-komora reakcyjna
- 6-mieszadło

Ciśnieniowe lotnicze przyrządy wylewcze należą do urządzeń typu zamkniętego, z których środek trujący usuwany jest na zewnątrz pod wpływem ciśnienia wytworzonego w zbiorniku. Podwyższone ciśnienie powstaje w wyniku spalania ładunku prochowego lub przez zastosowanie układu zawierającego dowolny zbiornik sprężonego gazu (powietrza lub gazu obojętnego - azotu lub helu). Ciśnieniowe lotnicze przyrządy wylewcze są urządzeniami zautomatyzowanymi, umożliwiającymi regulację ilości i kształtu rozpylonego środka trującego. Mają one obudowę metalową o kształtach aerodynamicznych. Wewnątrz obudowy umieszczony jest zbiornik środka trującego, układ sprężonego gazu, blok rozpylający oraz system uruchamiania i sterowania przyrządem.

a

b

Rys. 38. Lotniczy przyrząd wylewczy:

a — widok ogólny; b — działanie sprężonych gazów na bojowy środek trujący po spalaniu ładunku prochowego

Broń biologiczna

Broń biologiczna to środki materiałowo-techniczne i organizmy żywe, które przenoszą lub rozsiewają środki biologiczne (mikroorganizmy)

- **Wirusy**
- **Bakterie**
  - Chlamydie**
  - Riketsje**
- **Grzyby**
- **Toksyny**
- **Pasożyty**

BROŃ BIOLOGICZNA – TYPOLOGIA

Kategoria A

NAJWIĘKSZE ZNACZENIE

1. Środki mogą być łatwo rozprowadzane lub choroby przez nie powodowane przenoszą się z człowieka na człowieka;
2. Zachorowania obarczone są dużą śmiertelnością i mogą mieć znaczny wpływ na zdrowie publiczne;
3. Mogą powodować panikę i dezorganizację społeczeństwa;
4. Wymagają specjalnego zaangażowania ze strony służby zdrowia.

Kategoria B

UMIARKOWANE ZNACZENIE

1. Dość łatwe do dyseminacji;
2. Zachorowania obarczone są umiarkowaną zachorowalnością i małą śmiertelnością;
3. Wymagają wzmocnienia możliwości diagnostycznych i nadzoru epidemiologicznego

Kategoria C

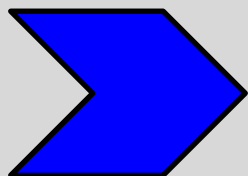
ZNACZENIE OBECNIE TRUDNE DO USTALENIA

1. Patogeny, które mogą być w przyszłości użyte jako broń biologiczna
2. Łatwo dostępne i łatwe w produkcji
3. Potencjalnie duża zjadliwość

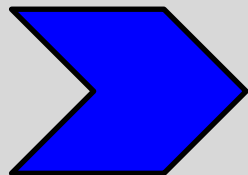
Broń radiologiczna

Broń radiologiczna to środek walki, w którym czynnikiem rażącym jest **rozproszony materiał promieniotwórczy**. W broni radiologicznej mogą być wykorzystane materiały promieniotwórcze uzyskane z ośrodków realizujących cywilne i wojskowe programy jądrowe, jak również odpady promieniotwórcze z reaktorów badawczych czy środki promieniotwórcze stosowane w przemyśle lub medycynie. Broń radiologiczna potocznie często nazywana jest „brudną bombą” Formalnie czynnikiem do propagacji substancji promieniotwórczej jest urządzenie o nazwie (**skrót**) **RED** – radiacyjne urządzenie dyspersyjne

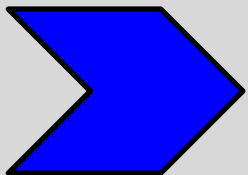
Przedsięwzięcia OPBMR

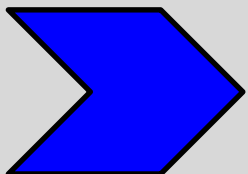
Wykrywanie, identyfikacja i monitoring skażeń
(obejmuje - obserwację i wykrywanie skażeń na posterunku)

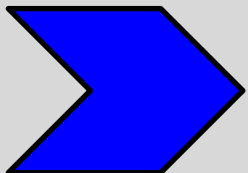
Zarządzanie informacją CBRN (meldowanie o zdarzeniach CBRN –
zdarzeniach z BMR)

Ochrona fizyczna przed czynnikami rażenia zdarzeń CBRN
(ochrona przed skażeniami - indywidualna i zbiorowa, dotyczy ludzi i
sprzętu)

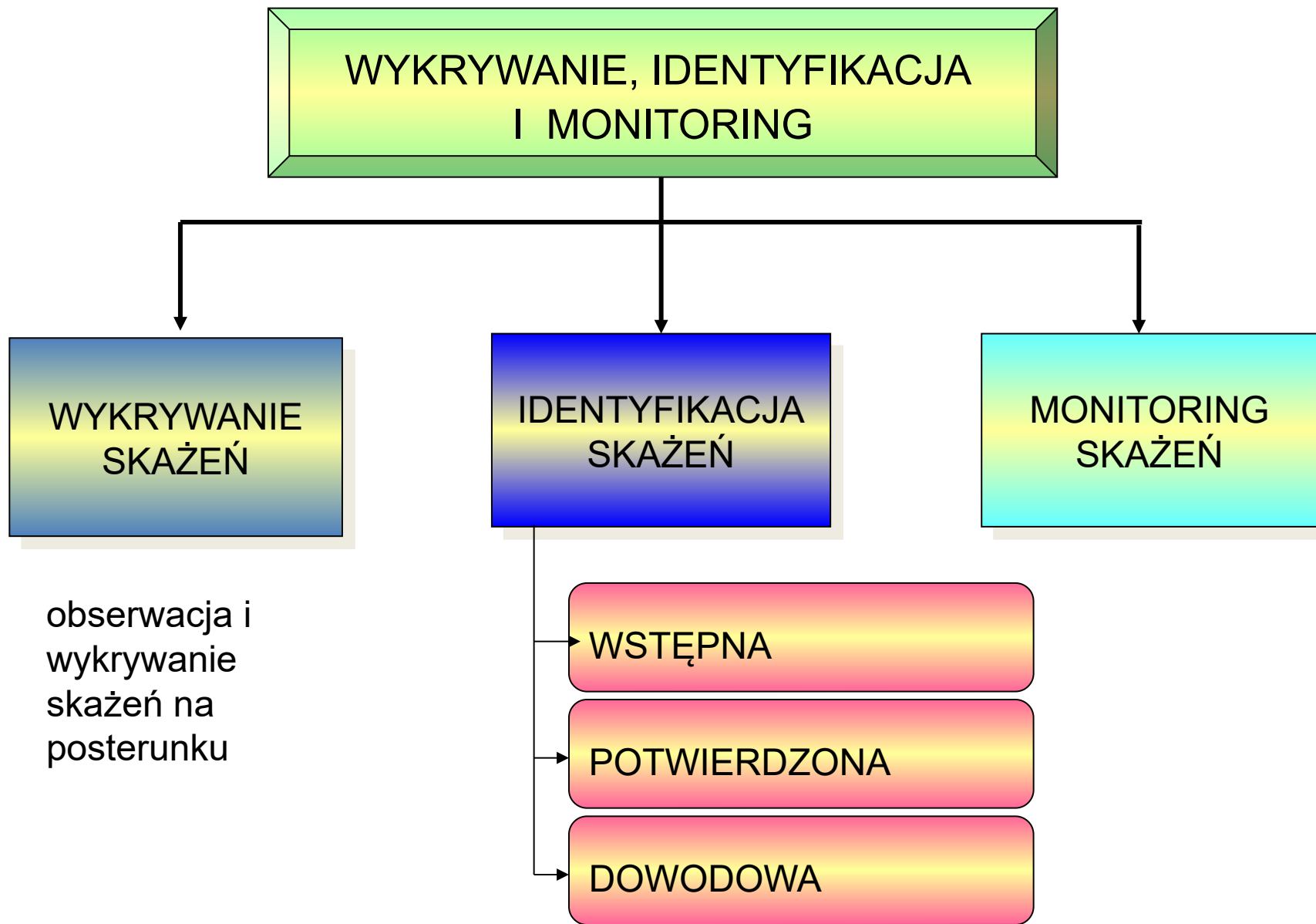

Ograniczanie zagrożenia przed czynnikami rażenia zdarzeń CBRN
(ograniczanie zagrożenia skażeniami)

Medyczna ochrona przed czynnikami rażenia zdarzeń CBRN –
profilaktyka i środki zapobiegawcze

PRZEDSIĘWZIĘCIA OPBMR

**CO OBEJMUJE ZDOLNOŚĆ
DO PRZETRWANIA
– ochrona przed skażeniami**

Przygotowanie
obiektów i sprzętu do
pracy bez ISOPS

**Ochrona sprzętu
przed trwałym
skażeniem**

**CZYNNOŚCI
PODEJMOWANE PRZED
WYSTĄPIENIEM SKAŻEŃ**

Wykorzystanie ukryć

Maskowanie, ukrycie,
rozśrodkowanie,
pozorowanie działań

Wstępne zraszanie
okrętów

Nadciśnienie w ZSOPS

Unikanie

Ekonomia sił

**PODZIAŁ LIKWIDACJI
SKAŻEŃ**

NATYCHMIASTOWA

OPERACYJNA

CAŁKOWITA

GRUNTOWNA

**KONTROLA
ZAGROŻENIA
OBEJMUJE:**

**Kontrola
rozprzestrzeniania
się skażeń**

**Zarządzanie
poziomym
napromieniowaniem**

**UNIKANIE SKAŻEŃ
OBEJMUJE**

**Oznakowanie obiektów
terenu**

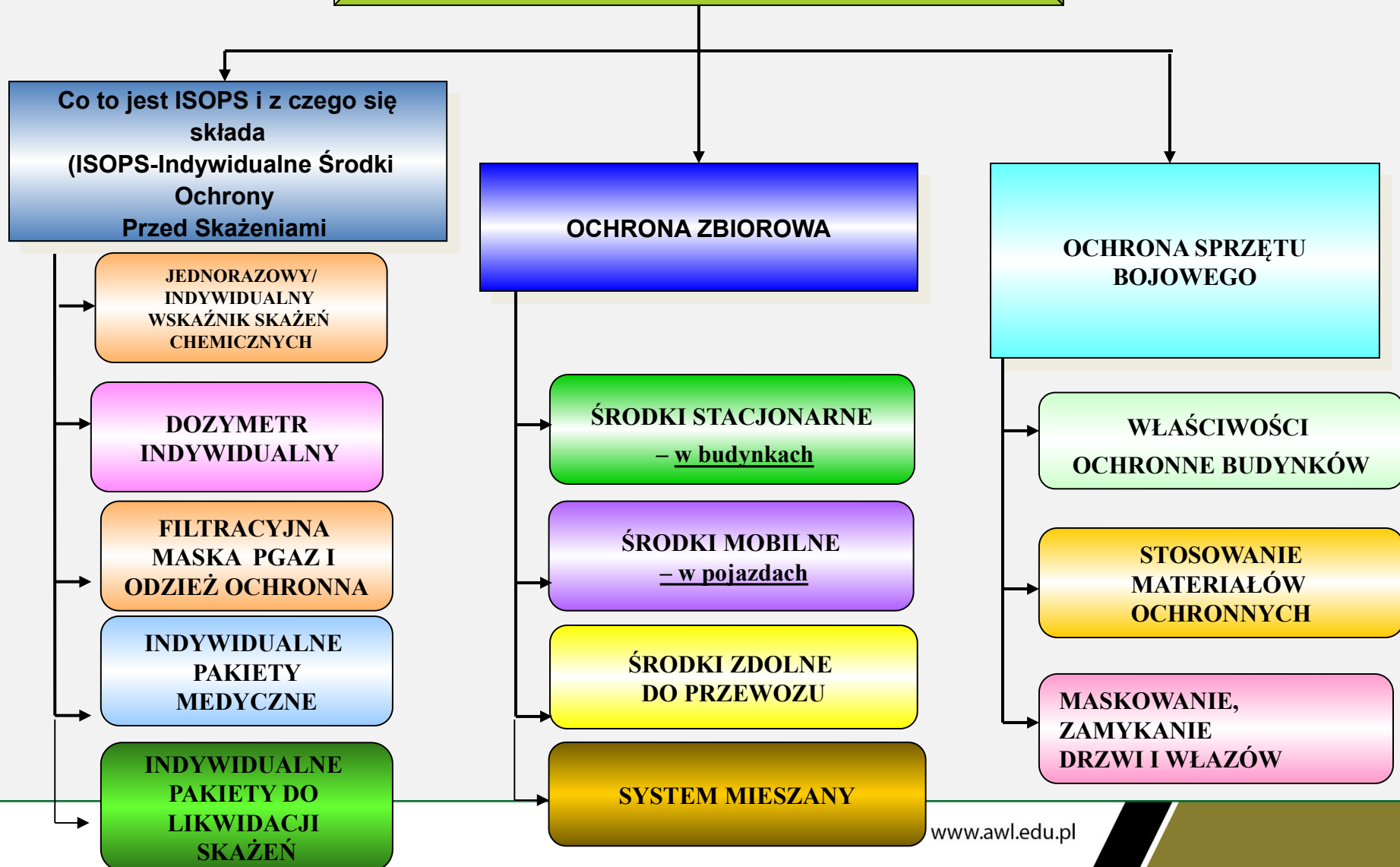
Kontrola ruchu wojsk

Wyznaczanie dróg
obejścia

Zmiana położenia

Dyslokacja

OCHRONA FIZYCZNA PRZED CZYNNIKAMI RAŻENIA ZDARZEŃ CBRN

POZIOMY ZAGROŻENIA OD BRONI I URZĄDZEŃ CBRN		
POZIOM ZAGROŻENIA	SYGNAŁ	OPIS
NISKI	ZIELONY	Przeciwnik: – nie posiada broni i urządzeń CBRN i nie ma zamiaru ich użycia, lub: – posiada broń i urządzenia CBRN, ale nie ma zamiaru ich użycia, lub: – ma zamiar użycia broni i urządzeń CBRN, ale ich nie posiada.
ŚREDNI	ŻÓŁTY	Przeciwnik posiada broń i urządzenia CBRN i ma zamiar ich użycia.
PODWYŻSZONY	POMARAŃCZOWY	Przeciwnik posiada broń i urządzenia CBRN i jest wysoce prawdopodobne, że użyje ich w najbliższym czasie.
WYSOKI	CZERWONY	Przeciwnik posiada broń i urządzenia CBRN i znane jest miejsce i/lub czas ich użycia.

Poziomy zagrożenia CBRN od obiektów, miejsc przechowywania i transportu TŚP

POZIOMY ZAGROŻENIA CBRN OD OBIEKTÓW, MIEJSC PRZECHOWYWANIA I TRANSPORTU TŚP		
POZIOM ZAGROŻENIA	SYGNAŁ	OPIS
NISKI	ZIELONY	Uwolnienie TŚP jest możliwe, ale infrastruktura przemysłowa i poziom zabezpieczeń jest odpowiedni.
ŚREDNI	ŻÓŁTY	Istnieje ryzyko uwolnienia TŚP z powodu degradacji infrastruktury przemysłowej i/lub obniżenia poziomu jej zabezpieczenia.
PODWYŻSZONY	POMARAŃCZOWY	Wydano ostrzeżenie o możliwości uwolnienia TŚP ze względu na zły stan infrastruktury przemysłowej i/lub niewystarczający poziom jej zabezpieczenia.
WYSOKI	CZERWONY	Występuje bezpośrednie ryzyko uwolnienia TŚP, bez ostrzeżenia, z powodu uszkodzenia infrastruktury przemysłowej i/lub braku jej zabezpieczenia.

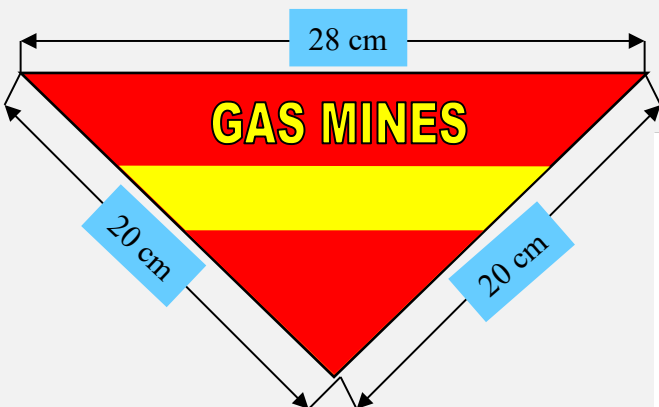
ROZDZIAŁ 4. OPBMR w planowaniu i prowadzeniu działań

Stopnie gotowości ISOPS

STOPIEŃ GOTOWOŚCI ISOPS	SPOSÓB WYKORZYSTANIA ISOPS			
	FILTRACYJNA MASKA PRZECIWGAZOWA	ODZIEŻ OCHRONNA	BUTY OCHRONNE	RĘKAWICE OCHRONNE
ZEROWY	Noszona	Dostępna ¹	Dostępne	Dostępne
PIERWSZY	Noszona	Nałożona	Dostępne	Noszone
DRUGI	Noszona	Nałożona	Noszone	Noszone
TRZECI	Noszona	Nałożona	Nałożone	Noszone
CZWARTY	Nałożona	Nałożona	Nałożone	Nałożone

¹ W pododdziałowym magazynie, a w trakcie działań bojowych w pojeździe lub na stanowisku pracy.

ZNAKI DO OZNAKOWANIA REJONÓW SKAŻONYCH

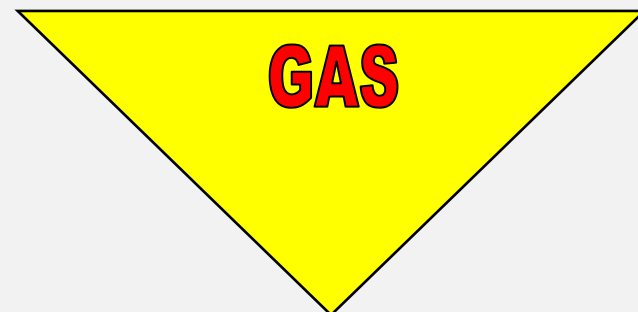
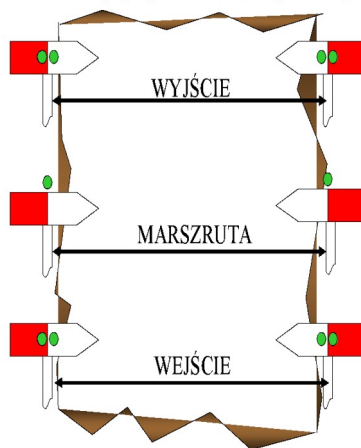

Pole minowe wykonane przy
użyciu min chemicznych

BIO

Zakażenie środkami
biologicznymi

OZNACZANIE WĄSKICH
PRZEJŚĆ I MARSZRUT

Skażenie
chemiczne

ATOM

Skażenie
promieniotwórcze

SKAŻENIE PROMIENIOTWÓRCZE

ATOM

30 cGy/h
152010AJAN2018

SKAŻENIE BIOLOGICZNE

BIO

121510AJAN2018

SKAŻENIE CHEMICZNE

GAS

Iperyt

130920BJUN2018

Toksyczne Środki Przemysłowe (TSP) – wg DD/3.8A

to toksyczne lub promieniotwórcze substancje w postaci stałej, ciekłej lub gazowej. Substancje te mogą być produkowane lub wykorzystywane w zakładach przemysłowych, medycynie, wojsku oraz innych gałęziach gospodarki narodowej. TSP mogą występować jako związki i pierwiastki chemiczne, substancje biologiczne lub radioaktywne i mogą być opisywane jako:

- - TOKSYCZNE ŚRODKI CHEMICZNE (TSC),
- - TOKSYCZNE ŚRODKI BIOLOGICZNE (TSB),
- - PROMIENIOTWÓRCZE ŚRODKI PRZEMYSŁOWE (PSP).

- **Indywidualny Pakiet do Likwidacji Skazań**

DOZYMETR DKP-50 – do kontroli napromienienia

PRZEZNACZENIE

Dozymetr z bezpośrednim odczytem DKP-50 służy do przeprowadzania kontroli napromieniowania żołnierza. Za jego pomocą określa się indywidualną sumaryczną dawkę promieniowania gamma (γ) w zakresie od 0 do 50cGy.

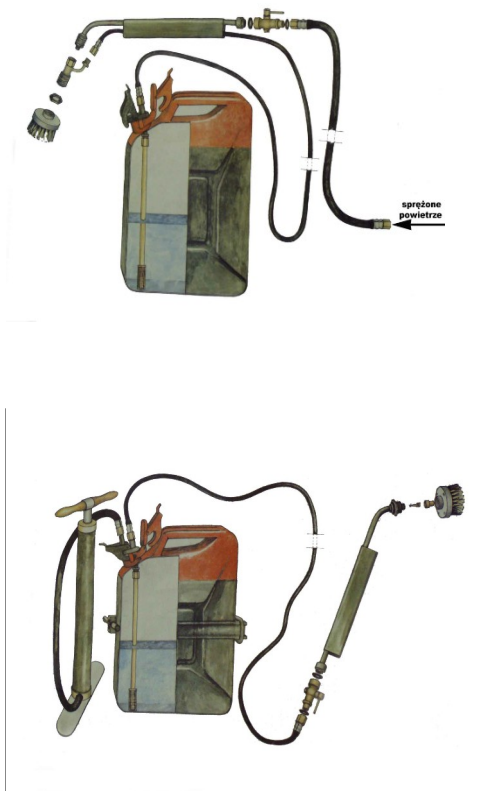
- IZAS do usuwania skutków użycia środków paralityczno drgawkowych

Przyrządy do wykrywania skażeń

- Do wykrywania **skażeń chemicznych** służy PChR 54 M i AP 2C (np. sarin, soman, iperyt)
- Do wykrywania **skażeń promieniotwórczych** służy rentgenoradiometr DP 75 i radiometr DPO

INDYWIDUALNY ZESTAWY IZS i ZOD do likwidacji skażeń pojazdów – operacyjna likwidacja skażeń

STRUKTURA ZESPOŁU OBRONY PRZED BRONIĄ MASOWEGO RAŻENIA

ZESPÓŁ OBRONY PRZED BRONIĄ MASOWEGO RAŻENIA

SEKCJA KIEROWANIA OPBMR
(DOWÓDCA SEKCJI + SPECJALISTA SEKCJI)

SEKCJA WYKRYWANIA I MONITOROWANIA SKAŻEŃ

SKŁAD PODSTAWOWY
(DOWÓDCA SEKCJI + OPERATOR PRZYRZĄDÓW RSK)

SKŁAD ZAMIENNY
(DOWÓDCA SEKCJI + OPERATOR PRZYRZĄDÓW RSK)

SKŁAD ZAMIENNY
(DOWÓDCA SEKCJI + OPERATOR PRZYRZĄDÓW RSK)

ZESPÓŁ ZAMIENNY
(DOWÓDCA SEKCJI + OPERATOR PRZYRZĄDÓW RSK)

SEKCJA LIKWIDACJI SKAŻEŃ

(DOWÓDCA SEKCJI + WYZNACZENI ŻOŁNIERZE)

LIKWIDACJI SKAŻEŃ

(DOWÓDCA SEKCJI + WYZNACZENI ŻOŁNIERZE)

LIKWIDACJI SKAŻEŃ

(DOWÓDCA SEKCJI + WYZNACZENI ŻOŁNIERZE)

Planowanie i organizowanie OPBMR realizuje się w trzech fazach:

- przed wystąpieniem zdarzenia CBRN,
- w czasie wystąpienia zdarzenia CBRN,
- po wystąpieniu zdarzenia CBRN.

I FAZA:

- Określenie sprzętu i wyposażenia do ochrony przed skażeniami oraz zasady ich wykorzystania,
- Ochrona wrażliwego sprzętu elektronicznego,
- Określenie poziomu zagrożenia CBRN oraz poziomu gotowości środków ochronnych,
- Rozpoznanie skażeń,
- Organizacja łączności i obieg informacji w systemie OPBMR,
- Zabezpieczenie medyczne

II FAZA:

- Alarmowanie i ostrzeganie w przypadku zdarzeń CBRN,
- Indywidualna i zbiorowa ochrona przed skażeniami,
- Ostrzeganie o zagrożeniu skażeniami,
- Ewakuacja medyczna,
- Meldowanie o zdarzeniach CBRN,
- Zarządzanie informacją CBRN.

III FAZA:

- Zarządzanie informacją CBRN,
- Wykrywanie i identyfikacja skażeń,
- Rozpoznanie i monitorowanie skażeń,
- Zabezpieczenie medyczne,
- Zarządzanie ryzykiem,
- Likwidacja skażeń,
- Odtwarzanie zdolności bojowej,
- Działania prasowo-informacyjne.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ